

Yhteistoimintaneuvottelujen käynnistäminen

Kunnanhallitus 19.01.2026 § 304
152/01.00.00/2025

Valmistelija

kunnanjohtaja Rauno Peltola

Kuntalain mukaan kunnan on päivitettävä kuntastrategiaansa kerran valtuustokaudessa. Strategian valmistelua on tehty ajatuksella, että itse strategiset tavoitteet pysyisivät ennallaan, mutta strategian toteuttamisessa tarpeellisten toimenpiteiden osalta laadittaisiin uusi Kustavin kunnan tulevaisuusohjelma.

Kunnanvaltuusto järjesti 16.1.2026 strategiaseminaarin, jossa käsiteltiin viranhaltijoiden valmistelemia näkemyksiä toimenpiteiksi ja linjauksiksi sekä kuultiin valtuutettujen käsityksiä ja ajatuksia eri vaihtoehdoista. Esiin nousi erityisesti strategian linjaus kunnan tasapainoisen ja investoinnit mahdollistavan taloudenpidon toteuttamisesta.

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain mukaan työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa tulee käsitellä ainakin sellaiset asiat, joilla on merkittäviä henkilöstövaikutuksia.

Toimialajohtajien yhteistyönä tehdyn läpikäynnin, että luottamushenkilöiden kanssa käytyjen keskusteluiden pohjalta voidaan todeta, että talouden tasapainottamistoimenpiteitä voidaan arvioida ja kulujen vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä suunnitella vain tarkastelemalla kriittisesti kunnan palveluorganisaatiota, sen rakennetta ja organisaatorakenteen madaltamista sekä yksittäisten viranhaltijoiden ja työntekijöiden tehtäväkuvauksia. Talouden tasapainottaminen edellyttää myös muutoksia kunnan palveluissa ja sitä kautta myös palveluorganisaatiossa, toiminnoissa ja tehtävissä.

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kustavin taloussuunnitelmavuodet 2026–2028 ovat jäämässä alijäämäiseksi, eikä vuosikate tule riittämään kasvaviin poistoihin.

Kustavin kunnan tilinpäätökset vuosilta 2023–2024 ovat olleet alijäämäisiä ja antavat selkeän indikaation siitä, että kunnassa on rakenteellista alijäämää, mikä edellyttää välittömiä toimenpiteitä, jotta kuntastrategian tavoite tasapainoisesta ja investoinnit mahdollistavasta taloudesta täyttyisi. Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman painelaskelman mukaan Kustavin kunnan tulos olisi ilman toimenpiteitä tulevana vuosina alijäämäinen. Kun painelaskelmassa otetaan huomioon vuoden 2025 aikana tehdyt investointipäätökset, esimerkiksi monitoimitalon rakentaminen ja siihen varattu 2.3 miljoonaa euroa, voidaan talouden sopeuttamista tuloja nostamalla ja menoja vähentämällä pitää välttämättömänä.

Kunnan kehittäminen edellyttää myös investointeja tulevaisuuteen kunnan elinvoiman varmistamiseksi sekä lakisääteisten palvelujen tuottamiseksi. Tämän vuoksi on välttämätöntä selvittää, olisiko kunnassa tehtävissä toiminnallisia tai rakenteellisia muutoksia, jotta toiminnan kustannustehokkuutta voitaisiin lisätä. Tällöin vuosittaista toimintakatetta ja tulosta olisi mahdollista parantaa ja rakenteellista alijäämää pienentää.

Yhteistoimintamenettely

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 4 §:n säännöksen mukaan työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat:

- 1) henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan tai hyvinvointialueen palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien tai hyvinvointialueiden välisessä yhteistyössä;
- 2) palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla ulkopuolisen työvoiman käytöstä tai liikkeen luovutuksesta olennaisia henkilöstövaikutuksia;
- 3) henkilöstöön, henkilöstön kehittämiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä työyhteisön sisäiseen tietojenvaihtoon liittyviä periaatteita ja suunnitelmia;
- 4) taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista."

Yhteistoimintalain 7 §:n säännöksen mukaan, " Jos työnantaja harkitsee 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua toimenpidettä, työnantajan on annettava kirjallinen neuvotteluesitys yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi viimeistään viisi päivää ennen neuvottelujen aloittamista."

Edellä kuvatun perusteella Kustavin kunta työnantajana on velvollinen aloittamaan yhteistoimintamenettelyn yhteistoiminnasta annetun lain mukaisesti. Yhteistoimintamenettely ja -neuvottelu ulottuu koko kunnan henkilöstöön. Taloudellisia säästötoimenpiteitä pyritään kuitenkin kohdentamaan niin, että niiden aiheuttamat henkilöstövaikutukset olisivat mahdollisimman lieviä.

Neuvotteluissa käsitellään toimintojen organisoitumista ja muutoksia henkilöstön tehtävissä sekä virkanimikkeissä ja henkilöstön määrässä.

Tehdyn tarkastelun perusteella mahdollinen irtisanominen, lomauttaminen tai osa-aikaistaminen koskee enintään neljää (4) henkilöä.

Esittelijä

kunnanjohtaja Rauno Peltola

Kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

1. Todeta kunnan harkitsevan sellaisia yhteistoimintalain 4 §:n 1. momentin 1–4 kohdan mukaisia kunnan organisaatioon kohdistuvia toimenpiteitä talouden tasapainottamisen, säästötavoitteiden sekä toiminnan ja tehtävien uudelleenjärjestelyiden vuoksi, että kunta ei voi ratkaista niitä ennen kuin työnantaja on neuvotellut asiasta yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa,
2. käynnistää yhteistoimintalain mukaiset koko kunnan henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut;

3. että neuvotteluilla tavoitellaan ensisijaisesti pysyviä säästöjä ja että mahdollinen irtisanominen, lomauttaminen tai osa-aikaistaminen koskee enimmillään neljää (4) henkilöä;
4. valtuuttaa kunnanjohtajan antamaan neuvotteluesityksen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi ja käynnistämään yhteistoimintaneuvottelut;
5. nimetä työnantajan edustajiksi yhteistoimintaneuvotteluihin kunnanjohtajan, rehtori-sivistystoimenjohtajan, rakennustarkastajan ja pöytäkirjanpitäjäksi hallintosihteerin.

Kunnanhallituksen päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Täytäntöönpano

Toimialajohtajat, yhteistyötoimikunta